10 Ιουλίου 2026

Πραγματοποιήθηκε το πρώτο βήμα για δημιουργία Εθνικού Μουσείου για το 1821

/ Γενικά Θέματα

Υπεγράφη την 9η Ιουλίου 2026, από τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας Νίκο Δένδια και την Υπουργό Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη, η σύμβαση δωρεάς για τη δημιουργία του Εθνικού Μουσείου για το 1821.

Η τελετή υπογραφής πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα «Ιωάννης Καποδίστριας» του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας. Εκ μέρους του Ιδρύματος «Αντώνιος Ε. Κομνηνός», το οποίο πραγματοποιεί τη δωρεά, υπέγραψε ο Πρόεδρός του Αντώνιος Κομνηνός, και της Εθνικής Πινακοθήκης – Μουσείου Αλεξάνδρου Σούτσου, η Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου Όλγα Μεντζαφού.

Σκοπός της σύμβασης δωρεάς είναι η αποκλειστική κάλυψη δαπάνης έως 12 εκατομμυρίων ευρώ για την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών και την αποκατάσταση του κτιριακού συγκροτήματος του Παλαιού Στρατιωτικού Αρτοποιείου, εντός του Άλσους Στρατού στο Γουδί.

Η δωρεά πραγματοποιείται χωρίς οποιαδήποτε επιβάρυνση ή αντάλλαγμα για το Ελληνικό Δημόσιο και σύμφωνα με την αρχιτεκτονική μελέτη του αρχιτέκτονα Ευάγγελου Στυλιανίδη.

Το Εθνικό Μουσείο για το 1821 θα συγκεντρώσει, θα στεγάσει και θα αναδείξει μουσειακά εκθέματα και ιστορικά κειμήλια από δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές, με επίκεντρο την Ελληνική Επανάσταση. Η ίδρυσή του θα συμβάλει στην αποσυμφόρηση των υφιστάμενων μουσείων και θα προσφέρει έναν σύγχρονο, αυτοτελή εκθεσιακό χώρο για την τεκμηριωμένη προβολή της Επανάστασης του 1821.

Το Μουσείο θα αποτελέσει σημείο αναφοράς για τη διατήρηση της ιστορικής

μνήμης, την εκπαίδευση και την ανάδειξη της ελληνικής ιστορίας, ενώ φιλοδοξεί να αποκτήσει και διεθνή εμβέλεια, εντάσσοντας την Ελληνική Επανάσταση και το Φιλελληνικό Κίνημα στο ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο των ευρωπαϊκών επαναστάσεων και των εθνικών κινημάτων του 19ου αιώνα. Με την ολοκλήρωση του έργου, το Μουσείο θα υπάγεται στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, το οποίο θα συντονίζει τους εμπλεκόμενους φορείς και, μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών του, θα εποπτεύει τις απαιτούμενες διοικητικές και αδειοδοτικές διαδικασίες για την αποκατάσταση του κτιριακού συγκροτήματος.

Το Υπουργείο Πολιτισμού, μέσω της Εθνικής Πινακοθήκης – Μουσείου Αλεξάνδρου Σούτσου, αναλαμβάνει τη μουσειολογική, μουσειογραφική και επιστημονική συγκρότηση του νέου μουσείου, καθώς και τη διαχείριση των συλλογών του.

Παράλληλα, έχει αποδεχθεί, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, τη δωρεά της συλλογής έργων τέχνης του Ιδρύματος «Αντώνιος Ε. Κομνηνός», η οποία θα εκτεθεί μόνιμα στο νέο Μουσείο μαζί με έργα από τις συλλογές της.

Το Υπουργείο Πολιτισμού θα συντρέξει το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας κατά την ίδρυση και λειτουργία του Μουσείου, συμβάλλοντας στη συγκρότηση και τον εμπλουτισμό των συλλογών, στη διοργάνωση περιοδικών εκθέσεων, σε συνεργασία με μουσεία και πολιτιστικούς φορείς, καθώς και στην επιστημονική τεκμηρίωση,

την επίβλεψη και τη δημόσια προβολή της συλλογής.

Στην τελετή παρέστησαν επίσης ο Υφυπουργός Θανάσης Δαβάκης, ο Αρχηγός ΓΕΕΘΑ Στρατηγός Δημήτριος Χούπης, ο Αρχηγός ΓΕΝ Δημήτριος- Ελευθέριος Κατάρας ΠΝ, ο Υπαρχηγός ΓΕΣ Αντιστράτηγος Ανδρέας Κορωνάκης ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΣ, ο Υπαρχηγός ΓΕΑ Αντιπτέραρχος (Ι) Βασίλειος Μπρούμας ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΑ, ο αρχιτέκτονας του έργου Ευάγγελος Στυλιανίδης, η Ειδική Σύμβουλος της Υπουργού Πολιτισμού Λεία Ελισάβετ Μπαλόγλου, ο νομικός σύμβουλος της Υπουργού Πολιτισμού Παναγιώτης Χίνης καθώς και η Διευθύντρια της Εθνικής Πινακοθήκης – Μουσείου Αλεξάνδρου Σούτσου Συραγώ Τσιάρα.

Στον χαιρετισμό του, ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας επισήμανε τα εξής:

«Θα ήθελα να πω ότι και για εμάς σήμερα είναι μια σημαντική μέρα.

Οφείλω να πω πέραν των ευχαριστιών της αγαπητής σε εμένα και σε όλους μας Λίνας Μενδώνη, ότι έχει υπάρξει πλέον ένας δεσμός με το Υπουργείο Πολιτισμού. Νομίζω ότι είναι μια εγκάρδια και διαρκής συνεργασία που έχει βρει έδαφος και στην υπόθεση του Αρχαιολογικού Μουσείου και στην βοήθεια που το Υπουργείο Άμυνας αυτονόητα προσφέρει στην υπόθεση αυτή. Και γενικά επιδιώκουμε τη σύζευξη των Ενόπλων Δυνάμεων της Πατρίδας μας με το Υπουργείο Πολιτισμού και την πολιτισμική μας παράδοση.

Θεωρώ ότι η αρχή έγινε από την όψη του κτηρίου που σήμερα μας φιλοξενεί, όταν επελέγη μια προσέγγιση που δεν είναι συνήθης στις Ένοπλες Δυνάμεις, να ανατεθεί στον Κώστα Βαρώτσο να φτιάξει την Κιβωτό Εθνικής Μνήμης, περιλαμβάνει τα ονόματα των νεκρών των πολέμων υπέρ της Πατρίδας μας, αλλά και να μετατρέψει ένα μετριότατης, για να το πω με κάθε επιείκεια, αρχιτεκτονικής κτίριο, σε ένα εμβληματικό, νομίζω κτίριο, το οποίο ευπρόσωπα μπορεί να εκπροσωπήσει, ιδίως προς τους ξένους επισκέπτες μας την Εθνική μας Άμυνα.

Τώρα όσον αφορά την σημερινή προσφορά του Αντώνη Κομνηνού, προς τον οποίον είμαστε ευγνώμονες. Νομίζω ότι εδώ πράγματι ήταν πάρα πολύ θετικό το ότι η Λίνα αναφέρθηκε στα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση, τη δημιουργία αυτού του μουσείου, το οποίο καλύπτει όπως λαμπρά είπε ένα σημαντικό κενό.

Μπορεί να αφιερωθεί στα 200 χρόνια από την ίδρυση του νέου ελληνικού κράτους και να αποτελέσει τον πυρήνα της νέας πανηγυρικής επετείου των 200 ετών του νέου ελληνικού κράτους, η οποία επίσης θα μπορέσει να καλύψει και το κενό που δημιουργήθηκε εξαιτίας της πανδημίας τότε στα 200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821.

Επίσης, εντάσσεται και στη γενική προσπάθεια που εμείς κάνουμε -και με το «εμείς» αναφέρομαι στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας- να μεταφέρουμε στις νέες γενιές των Ελλήνων το νόημα των αγώνων των προγόνων τους. Ουδείς πρόκειται να θυσιάσει τη ζωή του για κάτι το οποίο δεν αντιλαμβάνεται και στο οποίο δεν προσυπογράφει. Υπό την έννοια αυτή λοιπόν, Αντώνη, μας βοηθάς ακριβώς και στην εκτέλεση αυτού του έργου, το οποίο απευθύνεται στη νέα γενιά.

Συνδυάζεται εξαιρετικά με την προσπάθεια που κάνουμε για την αναδημιουργία του Πολεμικού μας Μουσείου στη Βασιλίσσης Σοφίας και θα αποτελέσει περήφανο, απόκτημα νομίζω για την Πατρίδα μας, το καινούργιο αυτό Μουσείο.

Επίσης αξιοποιείται ένας χώρος ο οποίος εμπεριέχει βαριές ιστορικές μνήμες, μνήμες επικές μνήμες αρνητικές, νομίζω ότι ξέρουμε πολύ καλά διάφορα τα οποία έχουν ξεκινήσει από το χώρο αυτό, είτε προς τη θετική κατεύθυνση το 1909, είτε

προς την αρνητική κατεύθυνση το 1967 και επίσης με την γενναιόδωρη προσφορά σου να συντηρηθεί και η «φυλακή των έξι», δηλαδή τα κελιά που κρατήθηκαν λίγο πριν να εκτελεστούν. Νομίζω ότι ολοκληρώνεται έτσι ένας κύκλος.

Συνιστά αυτό, το 1821 με το 1922, ένας άτυπος διάλογος που στην πραγματικότητα οριοθετεί τη Μεγάλη Ιδέα όπως ξεκίνησε από τον Κωλέττη με την Ελληνική Επανάσταση και να καταλήξουμε στη συμφορά στη Μικρά Ασία και την εκτέλεση του Αρχιστρατήγου τότε και των Υπουργών του.

Νομίζω ότι όλο αυτό είναι ένα δίδαγμα για τις νέες γενιές των Ελλήνων για το πως πρέπει να πορευόμαστε από εκεί και πέρα. Θα μου επιτρέψεις να πω καταλήγοντας, ότι η πρόθεση του Υπουργείου είναι να σε τιμήσει πέραν της παρούσας τελετής.

Εμείς έχουμε καθιερώσει μια παράδοση, κυρίες και κύριοι, να αποδίδουμε βαθμό στους ευεργέτες μας, όχι υπό την έννοια της στενά νοούμενης τιμής, αλλά υπό την έννοια της επανένταξής τους ως υπηρέτες του εθνοσήμου, το οποίο θα δικαιούνται να φέρουν.

Υπό την έννοια αυτή λοιπόν Αντώνη, θα μου επιτρέψεις το φθινόπωρο σε μια ειδική τελετή να σε τιμήσουμε για την προσφορά σου και να σε ευχαριστήσουμε, διότι εθελοντικά εντάσσεσαι στους δωρητές του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, δηλαδή τους δωρητές προς την πατρίδα.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για τη σημερινή σας παρουσία».

Στον χαιρετισμό της η Υπουργός Πολιτισμού τόνισε:

«Σήμερα, είναι μια ξεχωριστή ημέρα για όλους μας. Κυρίως, όμως, είναι μια ξεχωριστή ημέρα για την πατρίδα μας. Με τη γενναιόδωρη χορηγία του Ιδρύματος Αντωνίου Κομνηνού καλύπτεται ένα σημαντικό κενό στον μουσειακό χάρτη της χώρας.

Σήμερα δεν εγκαινιάζεται απλώς μια ακόμη μουσειακή πρωτοβουλία. Σήμερα δημιουργείται μια Πινακοθήκη αφιερωμένη αποκλειστικά στον Αγώνα της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Πρόκειται για ένα έργο με βαθύ εθνικό και ιστορικό συμβολισμό, που αποκτά μόνιμο χαρακτήρα και προσφέρει στη συλλογική μας μνήμη έναν χώρο αντάξιο της σημασίας του Αγώνα της Εθνικής Παλιγγενεσίας. Για πρώτη φορά δημιουργείται ένας χώρος όπου η εικαστική αποτύπωση της Επανάστασης συγκεντρώνεται, αναδεικνύεται και συνομιλεί με την ιστορία, αποτελώντας σημείο αναφοράς για τις επόμενες γενιές. Το 2021, όταν γιορτάσαμε τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση, με απόφαση του Πρωθυπουργού, Κυριάκου Μητσοτάκη, το εμβληματικό έργο του επετειακού εορτασμού ήταν η απόδοση και πάλι στο κοινό της Εθνικής Πινακοθήκης – Μουσείου Αλεξάνδρου Σούτσου, η οποία παρέμενε κλειστή επί σχεδόν δεκατρία χρόνια λόγω των εργασιών ανακαίνισης.

Μία από τις σημαντικότερες εκθέσεις εκείνης της περιόδου ήταν αφιερωμένη στον Αγώνα του 1821. Τότε όλοι μας, αλλά κυρίως το ευρύ κοινό, συνειδητοποιήσαμε τον ανεκτίμητο πλούτο των έργων που διαθέτει η Εθνική Πινακοθήκη και τα οποία αποτυπώνουν την ιστορία της Ελληνικής Επανάστασης και της Εθνικής Παλιγγενεσίας.

Η συλλογή του Αντώνη Κομνηνού, με έργα του φιλελληνισμού και γενικότερα με έργα που σχετίζονται με τον Αγώνα του 1821, αποτελεί, κατά γενική ομολογία των πλέον ειδικών, μία εξαιρετικά σημαντική συλλογή. Ο ίδιος, με το πνεύμα γενναιοδωρίας που τον διακρίνει, την παραχώρησε στην Εθνική Πινακοθήκη, ώστε, σε συνδυασμό με τα έργα των συλλογών της, να αποτελέσει τον βασικό πυρήνα της νέας Πινακοθήκης που δημιουργείται στα ιστορικά αρτοποιεία του Στρατού.

Το 2002, όταν τα συγκεκριμένα κτήρια χαρακτηρίστηκαν μνημεία σύμφωνα με τον αρχαιολογικό νόμο, είχα την τιμή να προεδρεύω στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων. Μπορώ, λοιπόν, να καταθέσω και προσωπική μαρτυρία για τη μεγάλη ιστορική και αρχιτεκτονική αξία τους, όπως αυτή είχε αναγνωριστεί από τους ειδικούς.

Έτσι, επιτυγχάνεται ένας πραγματικά ιδανικός συνδυασμός: ιστορικά κτήρια, φορτισμένα με μνήμη και συμβολισμό, αποκτούν νέα ζωή φιλοξενώντας μια Πινακοθήκη αφιερωμένη στον Αγώνα της Εθνικής Παλιγγενεσίας. Ο ίδιος ο χώρος γίνεται μέρος της αφήγησης της ιστορίας και της εθνικής μας μνήμης.

Θα ήθελα, καταρχάς, να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον αγαπητό συνάδελφο, Υπουργό Εθνικής Άμυνας, ο οποίος από την πρώτη στιγμή μοιράστηκε μαζί μου το όραμα αυτής της πρωτοβουλίας και συνεργάστηκαμε στενά, ώστε να φτάσουμε στη σημερινή ημέρα.

Οι ευχαριστίες όλων μας –της Εθνικής Πινακοθήκης, του Υπουργείου Πολιτισμού, αλλά και όλων των Ελλήνων– προς τον Αντώνη Κομνηνό είναι βαθιές και ειλικρινείς. Με την πράξη του αυτή δεν διασώζει απλώς πολύτιμα έργα τέχνης και ιστορικής μνήμης. Δημιουργεί μια μόνιμη πολιτιστική παρακαταθήκη για το έθνος. Προσφέρει στις νεότερες γενιές έναν χώρο όπου θα γνωρίζουν, θα κατανοούν και θα τιμούν τη θυσία εκείνων χάρη στους οποίους απολαμβάνουμε σήμερα την ελευθερία και τη δημοκρατία.

Πρόκειται για αξίες που δεν πρέπει ποτέ να θεωρούμε δεδομένες. Συχνά στην πατρίδα μας ακόμη και τα αυτονόητα χρειάζονται διαρκή υπενθύμιση.

Είναι, τέλος, ιδιαίτερα σημαντικό ότι σε αυτή την προσπάθεια συμπράττουν το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, η Εθνική Πινακοθήκη και το Υπουργείο Πολιτισμού. Η εθνική άμυνα και ο πολιτισμός δεν αποτελούν δύο διαφορετικούς κόσμους. Αντιθέτως, συνδέονται ουσιαστικά, καθώς η προστασία της πατρίδας προϋποθέτει όχι μόνο την προάσπιση των συνόρων της, αλλά και τη διαφύλαξη της ιστορικής μνήμης, της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και της εθνικής μας συνείδησης.

Σας ευχαριστώ όλους θερμά. Και πάνω απ' όλα, ευχαριστώ τον Αντώνη Κομνηνό για αυτή τη σπουδαία προσφορά προς την πατρίδα και το έθνος».

Ο Πρόεδρος του «Ιδρύματος Αντώνιος Ε. Κομνηνός» ανέφερε από την πλευρά του:

«Κυρίες και κύριοι, η σημερινή ημέρα αποτελεί για το Ίδρυμα Αντώνης Ε. Κομνηνός, αλλά και για εμένα προσωπικά, μία στιγμή ιδιαίτερης συγκίνησης καθώς είναι τιμή μου να παρευρίσκομαι σήμερα εδώ.

Με την υπογραφή της σημερινής σύμβασης, θεμελιώνεται η κοινή βούληση να διαφυλάξουμε και να αναδείξουμε, ένα από τα σημαντικότερα κεφάλαια της ιστορίας του Ελληνισμού.

Το Ίδρυμα Αντώνης Ε. Κομνηνός, πιστό στον κοινωφελή και πολιτιστικό του προσανατολισμό, θεωρεί ότι η προστασία της ιστορικής μνήμης συνιστά ύψιστη ευθύνη, εθνική όσο και ατομική.

Για τον λόγο αυτό προχωρήσαμε αρχικά στην παραχώρηση της συλλογής των ελληνικών έργων τέχνης και ιστορικών αντικειμένων προς την Εθνική Πινακοθήκη Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου. Πρόκειται για μία συλλογή που συγκροτήθηκε με πολυετή φροντίδα, επιμονή και βαθύ σεβασμό προς την ιστορία του Ελληνισμού και του φιλελληνισμού.

Πεποίθησή μας είναι ότι αυτή η συλλογή αξίζει να αποτελέσει από κοινού με έργα της συλλογής της Εθνικής Πινακοθήκης και όχι μόνο, το θεμελιώδη λίθο μίας ευρύτερης εθνικής συλλογής έργων τέχνης και ιστορικών τεκμηρίων, ικανής να αποδώσει το εύρος και το μεγαλείο της ελληνικής μας επανάστασης.

Με γνώμονα αυτό το όραμα, το Ίδρυμά μας αναλαμβάνει όχι μόνο με τη δωρεά της συλλογής του, αλλά και την πλήρη χρηματοδότηση των μελετών και της κατασκευής ενός νέου μουσείου, αφιερωμένου στην Ελληνική Επανάσταση, ώστε να παραδοθεί ολοκληρωμένο στην ελληνική Πολιτεία.

Πρόκειται για μία συνειδητή πράξη προσφοράς, με την πεποίθηση ότι ο πολιτισμός αποτελεί την πολυτιμότερη εθνική παρακαταθήκη και την ασφαλέστερη επένδυση για το μέλλον και τις νεότερες γενιές της Πατρίδας μας.

Σε αυτό το εγχείρημα ιδιαίτερη αξία προσδίδει η σύμπραξη της πολιτείας μέσω κορυφαίων θεσμών. Το Υπουργείο Άμυνας και οι ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις αποτείνουν, από την πλευρά τους, φόρο τιμής μέσα από αυτό το έργο στους Έλληνες αγωνιστές.

Η παραχώρηση του ιστορικού και διατηρητέου συγκροτήματος του παλαιού στρατιωτικού κτηρίου στο άλσος στρατού στο Γουδή, το οποίο είναι ένας χώρος που ήδη φιλοξενεί την Εθνική Γλυπτοθήκη, και έχει εξαιρετικές προοπτικές να μεταμορφωθεί σε ζωντανό χώρο τέχνης και πολιτισμού. Προσδίδει στο εγχείρημα ένα ιδιαίτερο συμβολισμό, μετατρέποντας έναν ιστορικό στρατιωτικό χώρο σε τόπο μνήμης, παιδείας και πολιτισμού.

Εξίσου καθοριστική είναι η συμβολή του Υπουργείου Πολιτισμού και της Εθνικής Πινακοθήκης Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου, στων οποίων την αμέριστη βοήθεια που στηριζόμαστε όλοι μας, για την υλοποίηση του μουσείου.

Ως συν διαχειριστής του έργου θα διασφαλίσουν ότι το όραμα αυτό θα υλοποιηθεί, με επιστημονική εγκυρότητα, μουσειολογική αρτιότητα και σεβασμό στην ιστορική αλήθεια, έτσι ώστε το νέο μουσείο να αποτελέσει σημείο αναφοράς για τη μελέτη και την προβολή της Ελληνικής Επανάστασης.

Πιστεύω ότι η χώρα μας αξίζει ένα σύγχρονο μουσείο, αφιερωμένο αποκλειστικά στην εθνική παλιγγενεσία, έναν σύγχρονο χώρο ιστορικής μνήμης, έρευνας και

εκπαίδευσης, όπου το παρελθόν θα συνομιλεί δημιουργικά με το παρόν, καλλιεργώντας γνώση και ιστορική συνείδηση και έμπνευση.

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχές, προς τον Πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, ο οποίος στήριξε το έργο εξ αρχής. Προς το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας και Πολιτισμού, στα πρόσωπα των Υπουργών κυρίας Μενδώνη και κυρίου Δένδια, καθώς και στους εξαιρετικά ικανούς συνεργάτες τους, που αναλαμβάνουν την επίβλεψη του έργου.

Ευχαριστίες προς την Εθνική Πινακοθήκη Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτσου και προσωπικά στην κυρία Όλγα Μεντζαφού και την κυρία Συραγώ Τσιάρα, όπως και στον αρχιτέκτονα κύριο Βαγγέλη Στυλιανίδη και τους συνεργάτες του, για τις προμελέτες του νέου μουσείου. Δεν έχουν ξεκινήσει ακόμα οι οριστικές μελέτες.

Ευχαριστίες και προς όλους τους επιστημονικούς μας συνεργάτες και τη δική μας ομάδα για την κοινή πίστη σε ένα έργο που φιλοδοξεί να αποτελέσει διαρκή τόπο μνήμης, γνώσης και εθνικής αυτογνωσίας.

Ελπίζω σε μία άμεση και ουσιαστική συνεργασία, με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ούτως ώστε το έργο να ολοκληρωθεί και να παραδοθεί το συντομότερο δυνατόν, χωρίς προβλήματα.

Ευχαριστώ πολύ».

ΜΟΥΣΕΙΟ 1821

1821
1821
_ΠΡΟΣΟΨΗ

1821
1821
1821
_ΠΡΟΣΟΨΗ-close up

(*Photo Credits: Διεύθυνση Ενημέρωσης/Υπουργείο Εθνικής Άμυνας/Ευάγγελος Καραΐσκος)